

Papur y Bwrdd

4 Rhagfyr 2014

Teitl y Papur:	Ymchwiliad Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd Cynulliad Cenedlaethol Cymru i reoli'r Ystad Goed Gyhoeddus
Cyfeirnod y Papur:	NRW B B 84.14
Paratowyd y Papur gan: Noddwyd y Papur gan: Ysgrifennwyd y Papur gan:	Ceri Davies Michelle van-Velzen

Pwrpas y Papur:	Gwybodaeth I nodi ein cynnydd o ran rhoi'r Cynllun Gweithredu a gyd-gynhyrchwyd ar waith i fynd i'r afael â'r blaenoriaethau ar gyfer Adnodd Coedwigaeth Cymru, ein rôl o ran darparu a rheoli risg.
Argymhelliad:	Nodi cynnwys y papur a'r goblygiadau ar gyfer 'archwaeth am risg' ar draws ein swyddogaethau coedwigoedd a sawl rôl gyflawni.
Angen Penderfyniad:	Amherthnasol

Effaith: Noder – efallai na fydd pob pennawd yn berthnasol i'r pwnc	Mae'r ffordd rydym yn cyflawni ein swyddogaethau a'n dyletswyddau ym maes coedwigaeth yn cael effaith ar yr amgylchedd, yr economi, cymunedau a gwybodaeth. Mae ein rolau niferus, yn cynnwys rheoli tir yn uniongyrchol, rheoleiddio a'r ddyletswydd i hyrwyddo buddiannau coedwigaeth, yn ymgorffori egwyddorion Rheoli Coedwigoedd yn Gynaliadwy a'r manteision niferus y gall coed a choetiroedd eu darparu drwy reoli adnoddau naturiol. Effaith ar yr Amgylchedd:
--	---

	<p>Mae'r Cynllun Gweithredu yn cynnwys meysydd lle bydd angen gwneud y defnydd gorau posibl o nwyddau a gwasanaethau penodol drwy reoli adnoddau naturiol.</p> <p>Effaith ar yr Economi: Bydd cydweithio effeithiol rhwng y sector, Llywodraeth Cymru a CNC yn fodd o sicrhau bod yr effeithiau a'r manteision economaidd yn cael eu deall yn well.</p> <p>Effaith ar y Gymuned: Mae dull integredig yn ein galluogi i ymateb yn well i anghenion y gymuned.</p> <p>Effaith ar Wybodaeth: Mae cydweithio gwell yn golygu ein bod yn dysgu gan gwsmeriaid ac yn hwyluso arferion rhannu gwybodaeth, tystiolaeth a gwybodaeth.</p>
--	---

Pwnc

1. Ar 28 Hydref 2014 ysgrifennodd Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd Cynulliad Cenedlaethol Cymru at y Gweinidog Cyfoeth Naturiol yn amlinellu eu canfyddiadau o'r Ymchwiliad byr a gynhaliwyd i drefniadau rheoli'r ystâd goed gyhoeddus ym mis Mehefin 2014 (atodiad 1). Roedd yr Ymchwiliad yn nodi nifer o feysydd oedd yn destun pryder i randdeiliaid y sector coedwigaeth ar draws ein rôl a'n cylch gwaith eang ym maes coedwigaeth. Mae'r papur hwn yn hysbysu'r Bwrdd am y camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r rhain.

Crynodeb

2. Rydym wedi bod yn gweithio gydag Is-adran Tir, Natur a Choedwigaeth Llywodraeth Cymru ac wedi cytuno ar gynllun gyda Deg Maes Gweithredu i fynd i'r afael â'r pryder ynghylch Adnodd Coedwigoedd Cymru, yn cynnwys eitemau sy'n dod o dan ein cyfrifoldeb a'n dylanwad ni. Yn ogystal ag argymhellion Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd y Cynulliad, mae'r cynllun hefyd yn datblygu eitemau sy'n weddill o adroddiad a gomisiynwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Chwefror 2014 ar safbwyntiau busnesau coedwigaeth yng Nghymru, dan y teitl 'Adroddiad Cooper', ac eitemau sy'n weddill o 'Ymateb i adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru ar yr Adroddiad Dilynol ar Weithrediadau Comisiwn Coedwigaeth Cymru' (eitem sefydlog agenda ARAC) ym mis Ionawr 2013.
3. Mae'r cynllun yn cynnwys camau gweithredu sy'n codi o ddau weithdy pwysig a drefnodd Llywodraeth Cymru gyda'r sector coedwigaeth ym mis Hydref 2014 – Cynllun Adfer *Phytophthora ramorum*, a Chyflenwadau Coed Pren Meddal Cymru a'n Heconomi Werdd (a gynhaliwyd gan Confor a Phartneriaeth Fusnes Coedwig Cymru ar ran Llywodraeth Cymru).
4. Bydd y Deg Maes Gweithredu yn dylanwadu ar drefniadau i adfywio Cynllun Gweithredu pum mlynedd Llywodraeth Cymru i gyflawni'r Strategaeth ar gyfer Coed a

Choetiroedd yng Nghymru, sef *Coetiroedd i Gymru*. Mae'r gwaith yn mynd rhagddo ac rydym yn cydweithio â chynrychiolwyr o'r sector coedwigaeth i helpu i gytuno'n derfynol ar y camau gweithredu sydd angen eu cymryd rhwng Llywodraeth Cymru, CNC a'r sector coedwigaeth.

Cefndir

5. Pwrpas Ymchwiliad Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd y Cynulliad oedd ystyried:
 - Gweithrediadau masnachol a ffocws Cyfoeth Naturiol Cymru.
 - Y cyngor a'r cymorth busnes sy'n cael eu darparu i'r sector coedwigaeth yng Nghymru;
 - Trefniadau rheoli clefydau ar yr ystad goed gyhoeddus; a'r
 - Cynnydd a wnaed gan Cyfoeth Naturiol Cymru i gyflawni argymhellion Swyddfa Archwilio Cymru.
6. Bu Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn ystyried 18 o sylwadau ysgrifenedig (yn cynnwys sylwadau CNC) a chlywodd dystiolaeth gan gynrychiolwyr o fusnesau coedwigaeth a sefydliadau aelodaeth yn cynnwys Meithrinfeydd Coedwig Maelor, UPM Tilhill, BSW Timber, Confor, Coed Cadw, Cymdeithas Tir a Busnesau Cefn Gwlad a Phanel Cynghori'r Strategaeth Coetiroedd. Cyn y sesiynau dystiolaeth lafar, bu'r Pwyllgor yn ymweld â'n safle ymwelwyr yn Garwnant ac â melin lifio BSW yn y Bontnewydd-ar-Wy. Ymhlith y meysydd pryder a nodwyd roedd ein cyflenwad o goed i'r diwydiant; ein rôl yn hyrwyddo coedwigaeth; diffyg buddsoddiad mewn coedwigaeth a chreu coetiroedd newydd yng Nghymru; cyfathrebu gwael â'r sector; canfyddiad o ddiffyg tryloywder; trefniadau rheoleiddio beichus ac anwastad y sector; a'r gwendidau yn ein hymateb i *Phytophthora ramorum* a'r dull o'i reoli.
7. Mae'r Gweinidog Cyfoeth Naturiol wedi ysgrifennu at Gadeirydd Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn ei hysbysu am y meysydd allweddol a nodwyd gennym i Lywodraeth Cymru weithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru ac mewn partneriaeth â'r sector. Amcanion y Cynllun yw datblygu cymorth cryfach i goedwigaeth a mynd i'r afael â'r meysydd sy'n destun pryder. Mae'r Cynllun yn cael ei ystyried gan Bwyllgor Confor yng Nghymru a bydd yn cael ei alw'n gynllun sy'n cael ei gyflwyno ar y cyd gan Confor, Partneriaeth Fusnes Coedwig Cymru, Llywodraeth Cymru a CNC. Disgwylir i'r fersiwn derfynol gael ei chyhoeddi erbyn dechrau mis Rhagfyr.

Deg Maes Gweithredu	
1	Gwella ansawdd y cyfathrebu gyda'r sector coedwigaeth
2	Gwella tryloywder mewn perthynas â rheoleiddio a chydymffurfiaeth coedwigoedd
3	Gwella tryloywder ffeithiau a ffigurau ym maes coedwigaeth ar gyfer cynhyrchu coed, rhagweld a chyflenwi
4	Gwella trefniadau rheoli cynhyrchu a chyflenwi coed o Ystad Goed Llywodraeth Cymru ac Adnodd Coedwigoedd Cymru
5	Cydnabod canlyniadau <i>Coetiroedd i Gymru</i> a'r sector coedwigaeth wrth ddatblygu Trefniadau Rheoli Adnoddau Naturiol Integredig a 'dull o reoli ar sail yr ecosystem' o wneud penderfyniadau
6	Nodi rôl a phwrpas Ystad Goed Llywodraeth Cymru a'i blaenoriaethau strategol i gyflawni blaenoriaethau polisi Llywodraeth Cymru yn y ffordd orau
7	Gwella'r cymorth a roddir i'r sector coedwigaeth i gyflawni yn erbyn blaenoriaethau polisi Llywodraeth Cymru drwy gyllid, cyngor ac arweiniad wedi'u targedu'n dda
8	Hyrwyddo buddiannau coedwigaeth
9	Darparu sicrwydd o sgiliau coedwigaeth digonol yn Cyfoeth Naturiol Cymru
10	Adrodd ar gynnydd

8. Er bod yna rai camau gweithredu penodol i ni eu cymryd, mae llawer o faterion yn gofyn am ymateb partneriaeth gan Lywodraeth Cymru a CNC ar y cyd â thyfwr, cynhyrchwyr, proseswyr, rheolwyr, perchnogion a mwy. Dylid nodi ein bod ni'n parhau i weithio'n agos gyda diffiniad eang o'r 'sector coedwigaeth' yn cynnwys busnesau cymunedol a grwpiau sydd â diddordeb mewn defnyddio Ystad Goed Llywodraeth Cymru ar gyfer gweithgareddau hamdden, menter, addysg, sgiliau a hyfforddiant wedi'u trefnu.
9. Rydym wedi ymrwymo i wneud y gwelliannau angenrheidiol, yn arbennig mewn perthynas â chyfathrebu, ac wedi gwneud cynnydd eisoes, yn cynnwys:
- darparu pwyntiau rhyngweithio clir ar lefel uwch i sefydliadau'r sector coedwigaeth sy'n cynrychioli buddiannau busnesau coedwigaeth;
 - trefnu amserlen o gyfarfodydd rheolaidd â chynrychiolwyr y sector;
 - sefydlu grwpiau gorchwyl a gorffen ar gyfer pynciau fel bo angen;
 - penodi Pennaeth Busnes Coedwigaeth Grŵp Arweinyddiaeth yn ein Cyfarwyddiaeth Gwybodaeth, Strategaeth a Chynllunio (Ruth Jenkins) sy'n rhoi arweiniad profiadol, gwybodus a gweledol ar faterion coedwigaeth ledled ein busnes;
 - gofyn i gynrychiolwyr y sector coedwigaeth ymgysylltu â ni ar sail cyfraniad cadarnhaol, trafodaeth agored ac adborth gonest, a'u bod yn cyflwyno materion i'r lefel briodol yn brydlon;
 - parhau i ddatblygu cyfleoedd ar Ystad Goed Llywodraeth Cymru fel y nodwyd yn ein Fframwaith Menter;
 - parhau i gynnal perthynas waith gadarnhaol ar bob lefel yn y sefydliad, yn enwedig ar gyfer rheoli contractau rheoli coedwigoedd. Dros yr haf, cynhaliodd ein tîm Cynaeafu a Marchnata adolygiad (gyda'r diwydiant) o drefniadau cysylltu â chwsmeriaid a pherfformiad contractau.
10. Mae'r Cynllun Gweithredu yn cynnwys cydweithio â Llywodraeth Cymru a'r sector ar wneud cynnydd tuag at gyflawni dyhead Llywodraeth Cymru o gael 100,000 hectar o goetiroedd ychwanegol (cyfwerth â 6% o newid defnydd tir) i helpu i gyflawni targedau Cymru i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Rydym wedi dechrau cyflwyno camau gweithredu gyda Llywodraeth Cymru ar rôl a chymorth ar gyfer coetiroedd mewn

meysydd allweddol yn Llywodraeth Cymru fel datblygu Elfen Coetiroedd Glastir, dull Bil yr Amgylchedd o Reoli Adnoddau Naturiol yn Integredig, a'n rôl ni fel aelod o Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn datblygu Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Camau Nesaf

11. Y Gyfarwyddiaeth Gwybodaeth, Strategaeth a Chynllunio fydd yn gyfrifol am y Cynllun a bydd yn cael ei ddatblygu trwy ddull partneriaeth ledled CNC. Ymysg pethau eraill, bwriedir i'r Cynllun weithredu fel rhagolwg ar gyfer cyfarfodydd ffurfiol y sector coedwigaeth (Maes Gweithredu 1) ac fel arweiniad ar gyfer trafodaeth ac adolygu cynnydd.
12. Mae Meysydd Gweithredu 1 i 5 yn gofyn am welliannau i'r ffordd rydym ni'n gweithredu, ac er mai'r Gyfarwyddiaeth Gwybodaeth, Strategaeth a Chynllunio sy'n arwain, mae perchnogaeth yn gyffredinol yn perthyn i'r timau gweithredol sy'n gyfrifol, yn bennaf fel rhan o fusnes fel arfer ond gyda rhai meysydd gwaith uchel eu proffil fel Rheoleiddio'r Dyfodol.
13. Mae Maes Gweithredu 6 yn brosiect mawr sy'n gofyn am sgiliau coedwigaeth arbenigol ac adnoddau pwrpasol (Maes Gweithredu 9) i sicrhau eglurder ar ein dull o reoli Ystad Goed Llywodraeth Cymru, ei rôl, pwrpas a blaenoriaethau strategol i gyflawni blaenoriaethau polisi Llywodraeth Cymru yn y ffordd orau (yn cynnwys twf gwyrdd, ynni gwyrdd, gweithgareddau iach a threchu tlodi). Gallai hyn effeithio ar y portffolio o dir sy'n eiddo i Lywodraeth Cymru, ystod, natur a lefel y manteision cyhoeddus y gellir eu sicrhau, a'r incwm y gallwn ei gael o fentrau coed a mentrau eraill. Byddai angen ystyried unrhyw newid i bortffolio coetiroedd yr ystad yn erbyn Cynllun Ansawdd Coetiroedd y DU, a byddai angen i ni gael barn ein harchwilwyr, er mwyn rheoli unrhyw oblygiadau yn sgil ardystio Ystad Goed Llywodraeth Cymru a'r cynhyrchion coed rydym yn eu cyflenwi.
14. Y rhan fwyaf heriol o'r cynllun o bosibl yw darparu dulliau effeithiol i fynd i'r afael â Meysydd Gweithredu 7 ac 8 - yn cynnwys ein rôl yn hyrwyddo coedwigoedd. Dod â mwy o goetiroedd o dan reolaeth a chreu coetiroedd newydd yw'r unig ffordd o ymdrin ag ochr arall y geiniog, sef potensial cynhyrchu o goedwigoedd cyfredol Cymru ac effaith gronns gweithredu polisïau i blannu ystod fwy amrywiol o rywogaethau, adfer Planhigfeydd ar Safleoedd Coetiroedd Hynafol, newid i goetiroedd brodorol, dileu coetiroedd i wella cymeriad y dirwedd, camau i wella ansawdd dŵr ac adfer cynefinoedd agored gwarchodedig a rhai â blaenoriaeth.
15. Mae'r Cynllun yn ystyried camau gweithredu i ddylanwadu ar natur, siâp a chynaliadwyedd holl Adnodd Coedwigoedd Cymru yn y dyfodol a beth all ei 'gynnig' i bobl, amgylchedd ac economi Cymru. Mae dull partneriaeth llwyddiannus yn hanfodol a bydd gweithredu'r Cynllun Cyfathrebu yn allweddol. Gellir gweld cefndir ein rôl o Reoli Coedwigoedd yn Gynaliadwy yng Nghymru a'r cysylltiad gyda'n dull o Reoli Adnoddau Naturiol yn Integredig ym mhapur briffio'r Bwrdd NRW B C 17.14 (2 Ebrill 2014).
16. Nododd Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd y Cynulliad y dylid monitro cynnydd (Maes Gweithredu 10) drwy graffu ar ein Cadeirydd a'n Prif Weithredwr yn flynyddol a thrwy ddarparu diweddariadau manylach a phenodol ar nifer o bynciau y gellir eu hadrodd drwy'r Deg Maes Gweithredu.

Risgiau

Risg	Lliniaru
<p>Heb adnodd coedwigoedd arbenigol digonol ni fyddwn yn gallu cyflawni ein camau gweithredu na chyflawni ein cyfrifoldebau ym maes coedwigaeth yn effeithiol ac mae yna risg i'n henw da, i gyfeiriad strategol Adnodd Coedwigoedd Cymru, i rôl yr ystad goed gyhoeddus o fewn hynny ac i reoli'r goblygiadau ar gyfer ardystiad Cynllun Ansawdd Coetiroedd y Deyrnas Unedig.</p>	<p>Ad-drefnu tîm coedwigaeth y Gyfarwyddiaeth Gwybodaeth, Strategaeth a Chynllunio i sefydlu arweinyddiaeth, ysgogi cynnydd mewn perthynas â chamau gweithredu a chynorthwyo eraill yn y busnes i gyflawni.</p> <p>Mynd i'r afael â'r gofyniad cyfreithiol yn y Ddeddf Coedwigaeth i benodi Pwyllgor Cynghori ar Goedwigaeth a Choetiroedd Cymru i gynghori ar ein gwaith a chraffu arno.</p> <p>Gweithio mewn partneriaeth gyda'r Comisiwn Coedwigaeth a Forest Research a rhanddeiliaid a chynrychiolwyr sector ledled Cymru.</p> <p>Sicrhau ein bod yn ymdrin â Maes Gweithredu 6 gyda'n 'llygaid yn lled agored' a'n bod yn lliniaru goblygiadau ardystiad Cynllun Ansawdd Coetiroedd y Deyrnas Unedig.</p>
<p>Heb gydgysylltiad nac arweinyddiaeth ddigonol mae yna risg y bydd meysydd y Cynllun Gweithredu yn ceisio defnyddio nwyddau a gwasanaethau penodol y cam gweithredu hwnnw i'r eithaf ac y byddwn yn colli cyfleoedd i gyflawni nifer o ganlyniadau Rheoli Adnoddau Naturiol yn yr un lle ac ar yr un pryd gyda'r potensial o fethu cyflawni llawer o ganlyniadau ein pum rhaglen 'Dda'</p>	<p>Nod y Deg Maes Gweithredu yw dod â'r holl ofynion allweddol ynghyd.</p> <p>Sicrhau bod y Deg Maes Gweithredu yn cyd-fynd â'n pum rhaglen 'Dda'.</p> <p>Adnewyddu a chynnwys portffolio polisi ehangach Llywodraeth Cymru o fewn <i>Coetiroedd i Gymru</i>.</p> <p>Sicrhau bod Maes Gweithredu 6 (rôl a phwrpas Ystad Goed Llywodraeth Cymru) yn cael ei gydnabod yn rhaglen Rheoli Adnoddau Naturiol Integredig (mewnol a chyda Llywodraeth Cymru) a'i gysylltiad gyda'n rhaglenni gweithredol allweddol ni.</p>
<p>Methu gweithredu ein Cynllun Cyfathrebu'n effeithiol gan arwain at risg ein bod ni'n methu codi ymwybyddiaeth ac ysgogi'r newid angenrheidiol yn ein gweithgareddau busnes mewnol ac na fyddwn yn cyrraedd y cynulleidfaoedd targed allanol</p>	<p>Datblygu a gweithredu'r Cynllun Cyfathrebu drafft yn Atodiad 3.</p>
<p>Methu gweithio mewn partneriaeth â thyfwyr, cynhyrchwyr, proseswyr, perchnogion a rheolwyr (o bob maint) gan arwain at risg y bydd y sector coedwigaeth yn teimlo'n</p>	<p>Nod y Deg Maes Gweithredu yw dod â'r holl ofynion allweddol ynghyd a gweithredu fel rhagolwg ar gyfer cyfarfodydd lefel uwch y sector.</p> <p>Defnyddio gwahanol fforymau CNC a fforymau</p>

ddiymadferth i ddylanwadu neu gyflawni yn erbyn y Cynllun a gall busnesau bach deimlo eu bod yn cael eu dibrisio.	<p>rhanddeiliaid allanol i gynghori ar ein gwaith a chraffu arno.</p> <p>Mynd i'r afael â gofyniad Pwyllgor Cynghori Rhanbarthol y Ddeddf Coedwigaeth.</p>
---	--

Goblygiadau Ariannol

17. Mae yna oblygiadau ariannol ynghlwm wrth ddatblygu nifer o'r Meysydd Gweithredu y bydd angen eu hystyried a'u rheoli fel rhan o naill ai raglen bwrpasol neu drefniadau rheoli a darparu prosiect. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Maes Gweithredu 6 – gweledigaeth Ystad Goed Llywodraeth Cymru – rôl, pwrpas a blaenoriaethau strategol
- Maes Gweithredu 7 – cyllid, cyngor, arweiniad
- Maes Gweithredu 8 – hyrwyddo coedwigaeth
- Maes Gweithredu 9 – mae sgiliau coedwigaeth ac adnodd cyfyngedig i arwain a chydgyssylltu camau gweithredu yn rhwystr difrifol i ddarpariaeth effeithiol.

Mae rhai o'r goblygiadau ariannol ar lefel rhaglen Llywodraeth Cymru fel ail-lansio a darparu Elfen Coetiroedd Glastir. Byddwn yn mesur y rhain ac yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i nodi sut i fynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion.

Cyfathrebu

18. Mae cynllun cyfathrebu yn cael ei ddatblygu i weithredu ar ddwy lefel:

- Gwellu cysylltiadau gweithredol a chreu strwythur gyfathrebu i ddarparu arweiniad, ymgysylltu â rhanddeiliaid a chryfhau rhwydwaith y sector, sy'n angenrheidiol i gyflawni'r 'Deg Maes Gweithredu'; a
- Gweithredu trefniadau cyfathrebu strategol i hyrwyddo cynnydd a cherrig milltir, yn ogystal â buddiannau datblygol y sector coedwigaeth.

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG)

19. Nid oes angen AEG ar gyfer cynllun y Deg Maes Gweithredu ond bydd angen cynnal asesiad fel rhan o Faes Gweithredu 6 (i benderfynu ar rôl, pwrpas a blaenoriaethau strategol Ystad Goed Llywodraeth Cymru).

Mynegai i'r Atodiadau

20. Atodiad 1 – llythyr at y Gweinidog Cyfoeth Naturiol gan Gadeirydd Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwydd